

EIROPAS KOMISIJAS ATBILDES

UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU

Elektroenerģijas iekšējā tirgus integrācija

Sarežģīta tiesiskā uzbūve, kavējumi, pārvaldības nepilnības un nepietiekama tirgus uzraudzība apgrūtina vērienīgā mērķa pilnīgu sasniegšanu

Satura rādītājs

I. KOMISIJAS ATBILŽU KOPSAVILKUMS	3
II. KOMISIJAS ATBILDES UZ ERP GALVENAJIEM APSVĒRUMIEM.....	4
1. ES elektroenerģijas tirgu integrācijas tiesiskais regulējums.....	4
2. Tiesiskā regulējuma īstenošana	5
3. ACER darbs REMIT īstenošanā.....	6
III. KOMISIJAS ATBILDES UZ ERP IETEIKUMIEM.....	7
1. ieteikums. Racionalizēt tiesiskā regulējuma īstenošanu.....	7
2. ieteikums. Uzlabot tīkla vadlīniju uzraudzības sistēmu	8
3. ieteikums. Uzlabot ACER veikto vairumtirgu integritātes uzraudzību	8
4. ieteikums. Paātrināt REMIT maksu izmantošanu, lai novērstu trūkumus ACER veiktajā tirgus uzraudzībā.....	8
5. ieteikums. Uzlabot ACER pārvaldību.....	9
6. ieteikums. Uzlabot ACER pārredzamību un pārskatatbildību	9
7. ieteikums. Izvērtēt sistēmas nepieciešamību sankciju saskaņotai piemērošanai.....	9

Šajā dokumentā ir sniegtas Eiropas Komisijas atbildes uz Eiropas Revīzijas palātas īpašā ziņojuma apsvērumiem saskaņā ar [Finanšu regulas](#) 259. pantu, un tās ir jāpublicē kopā ar īpašo ziņojumu.

I. KOMISIJAS ATBILŽU KOPSAVILKUMS

Pēdējos desmit gados Eiropas Savienība ir ieguldījusi daudz pūļu, lai vēl vairāk uzlabotu Eiropas elektroenerģijas tirgu integrāciju un paplašinātu pārrobežu tirdzniecību, tādējādi nodrošinot ievērojamus ieguvumus ES iedzīvotājiem un patērētājiem. Energoregulatoru sadarbības aģentūras (ACER) aplēses liecina, ka, pateicoties pārrobežu tirdzniecības sākšanai starp dalībvalstīm un piegādes drošības uzlabošanai plašākā ģeogrāfiskā teritorijā, šie ieguvumi sasniedz aptuveni 34 miljardus EUR gadā¹. Pašreizējā enerģētiskā krīze parādīja ne tikai elektroenerģijas tirgus modeļa nepilnības; tā arī pierādīja, ka integrēts tirgus palīdz novērst elektrotīkla jaudas samazināšanu vai atslēgumus noteiktos reģionos, jo plašākā ģeogrāfiskā teritorijā saražotu elektroenerģiju var novirzīt tur, kur tā ir nepieciešama.

Tirgu sasaiste², kas nozīmē, ka elektroenerģiju un starpsavienotāju jaudu tās transportēšanai var viegli tirgot kopīgā ES tirdzniecības platformā, ir vēl vairāk uzlabojusies gan nākamās dienas, gan tekošās dienas tirgos. Komisija uzskata, ka no 2022. gada nākamās dienas tirgu sasaiste ir sekmīgi ieviesta pie visām robežām starp ES dalībvalstīm. Lielā mērā to sekmēja tīkla kodeksi un vadlīnijas, kā arī regulas, ko Komisija pieņēma, pamatojoties uz pilnvarām, kas tai tika piešķirtas ar Elektroenerģijas regulu (EK) Nr. 714/2009 (tagad Regula (ES) 2019/943), un izstrādāja ciešā sadarbībā ar elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklu (*ENTSO-E*) un *ACER*. Šī ciešā sadarbība ir būtiska ne vien tāpēc, ka ir jāizmanto nozarē pieejamās zināšanas, bet arī tāpēc, lai panāktu galveno ieinteresēto personu līdzdalību noteikumu izstrādē, jo tas atvieglo noteikumu īstenošanu. Šā paša iemesla dēļ *ENTSO-E*, dalībvalstu enerģētikas jomas regulatīvās iestādes un *ACER* piedalās saistošu un detalizētu papildu noteikumu izstrādē saskaņā ar konkrētām elektroenerģijas jomas vadlīnijām.

Eiropadomes izvirzītais mērķis pabeigt enerģijas iekšējā tirgus integrāciju līdz 2014. gadam³ vēl nav pilnībā sasniegts. Neskatoties uz politisko vienošanos starp visu ES dalībvalstu valsts un valdības vadītājiem, situācija dalībvalstīs un valstu intereses ir atšķirīgas, tāpēc, cenšoties vienoties par ES tiesiskā regulējuma uzlabošanu, ir jāmeklē kompromisi. Piemēram, pārstrādāto Elektroenerģijas regulu (ES) 2019/943 izdevās saskaņot, vienīgi piešķirot dalībvalstīm vairāk laika savas tirgus struktūras (tirdzniecības zonu) pielāgošanai reālajām fiziskajām iespējām (pieejamajām tīkla jaudām).

Lai arī Eiropas elektroenerģijas tirgu integrācijā⁴ ir gūti ievērojami panākumi, šis process tomēr vēl turpinās, turklāt ir parādījušās jaunas problēmas, piemēram, pašreizējā enerģētiskā krīze, kas prasa jaunus risinājumus. Centieni optimizēt elektroenerģijas tirgus modeļa darbību nedrīkst palēnināt centienus īstenot esošo regulējumu. Tie ietver pasākumus patērētāju tiesību aizsardzības uzlabošanai, virzībai uz mērķrādītāju līdz 2025. gadam darīt pieejamus tirdzniecībai vismaz 70 % no starpsavienotāju jaudas, tirgus strukturēšanai nolūkā saņemt no tā pareizus signālus par jomām, kurās būtu jāiegulda, kā arī izkropojumu un tirgus nepilnību konstatēšanai un novēršanai. To skaidri apliecina 2022. gada ziņojums par enerģētikas savienības stāvokli, ko pieņēma 2022. gada 18. oktobrī.

¹ Sk. kopsavilkumu un apsvērumu 38. punktu ERP ziņojumā.

² Sk. apsvērumu 34., 35., 37. un 42. punktu ERP ziņojumā.

³ Sk. revīzijas tvēruma un pieejas 23. punktu un apsvērumu 33. un 37. punktu ERP ziņojumā.

⁴ Sk. revīzijas tvēruma un pieejas 27. punktu un apsvērumu 40. un 97. punktu ERP ziņojumā.

II. KOMISIJAS ATBILDES UZ ERP GALVENAJIEM APSVĒRUMIEM

1. ES elektroenerģijas tirgu integrācijas tiesiskais regulējums

ES līmenī Eiropas elektroenerģijas tirgus reglamentē visaptverošs ES tiesību aktu kopums, ko pakāpeniski atjaunināja vairāk nekā 20 gadus. Nozīmīgs solis bija Regulas (EK) Nr. 714/2009 pieņemšana — ar to ieviesa elektroenerģijas tīkla kodeksus un vadlīnijas, kas ir Komisijas regulas, ko izstrādāja sadarbībā ar pārvades sistēmas operatoriem (PSO) un ACER. Šie elektroenerģijas tīkla kodeksi un vadlīnijas nosaka saistošus tehniskus noteikumus, kas ir nepieciešami, lai atvieglotu elektroenerģijas pārrobežu plūsmas un tirdzniecību, un tādējādi papildina un stiprina noteikumus, kuri reglamentē Eiropas elektroenerģijas tīklu un tirgu darbību.

Komisija uzskata, ka izvēlētā legīslatīvā pieeja sekmēja ES elektroenerģijas tirgu darbības uzlabošanu un veicināja to integrāciju. ERP secinājumu pamatā ir dažādi rādītāji, piemēram, cenu konverģence starp tirdzniecības zonām vai pārrobežu tirdzniecības apjoms. Komisija neuzskata cenu konverģenci par pašmērķi, jo tā prasītu pārāk lielus ieguldījumus tīkla infrastruktūrā⁵.

ES tiesību aktu kopuma jaunākā pārskatīšana notika no 2016. līdz 2019. gadam, pārstrādājot konkrēti Elektroenerģijas direktīvu (ES) 2019/944, Elektroenerģijas regulu (ES) 2019/943 un ACER regulu (ES) 2019/942. Notika sarunas ar Eiropas Parlamentu un Padomi, kuru rezultātā svarīgākos noteikumus, piemēram, pamatnoteikumus par pārrobežu starpsavienotāju jaudas pieejamību tirdzniecībai, ar pārstrādātajiem tiesību aktiem pārcēla no tīkla kodeksiem un vadlīnijām (Komisijas regulām) uz sekundārajiem ES tiesību aktiem (ko pieņem Eiropas Parlaments un Padome). Šajā atbildē Komisija pievēršas galvenokārt četrām elektroenerģijas jomas vadlīnijām⁶, kas atbilst ERP aplūkotajam attiecīgo ES noteikumu tvērumam.

Tomēr Komisija uzsver, ka ES noteikumu īstenošana jāaplūko kopumā, nevis tikai attiecībā uz šīm četrām elektroenerģijas jomas vadlīnijām. Piemēram, sarunās starp iestādēm par tīras enerģijas paketi likumdevējstādes nolēma galvenos noteikumus par tirdzniecības zonu konfigurācijas pārskatīšanu iekļaut Elektroenerģijas regulā (ES) 2019/943⁷. Tāpēc tirdzniecības zonu pārskatīšanas jāskata kopā ar attiecīgajiem noteikumiem par tirdzniecības zonu konfigurāciju Komisijas regulā (ES) 2015/1222, ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas. Komisija uzskata, ka cenu konverģences panākšanu starp tirdzniecības zonām kavē galvenokārt fiziska starpsavienotāju jaudas nepietiekamība. Piemēram, ir panākta gandrīz pilnīga cenu konverģence starp Spāniju un Portugāli, bet starp Spāniju un Franciju tā ir krietni mazāka. Šo atšķirību iemesls ir nevis tirgus šķēršļi, kuru dēļ starpsavienotāju jauda varētu nebūt pieejama tirdzniecībai, bet gan ierobežota starpsavienotāju jauda. Komisija norāda, ka ERP kā vienu no rādītājiem izmanto pārrobežu tirdzniecības apjomu. Tomēr Komisijas ieskatā svarīgs ir nevis tirdzniecības apjoms, bet gan tas, ka elektroenerģijas tirdzniecība uzlabo lietotāju sociālo drošību Eiropā un sekmē atjaunīgo energoresursu integrāciju.

Ar Regulu (EK) Nr. 714/2009 likumdevējstādes noteica jaunu tīkla kodeksu pieņemšanas procesu. Jaunus tīkla kodeksus ierosina pārvades sistēmas operatori, kas sadarbojas *ENTSO-E* — struktūrā,

⁵ Sk. kopsavilkuma 2. punktu, konstatējumu sadaļu "ES tiesiskais regulējums", apsvērumu 51. punktu un 1. ieteikumu ERP ziņojumā.

⁶ Komisijas regula (ES) 2015/1222, ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas, Komisijas regula (ES) 2017/1719, ar ko izveido nākotnes jaudas piešķiršanas vadlīnijas, Komisijas regula (ES) 2017/2195, ar ko izveido elektroenerģijas balansēšanas vadlīnijas, un Komisijas regula (ES) 2017/1485, ar ko izveido elektroenerģijas pārvades sistēmas darbības vadlīnijas.

⁷ 14.–16. pants.

ko arī izveidoja ar Regulu (EK) Nr. 714/2009. Tieši tāpēc tīkla kodeksu izstrāde ieilga, jo vispirms bija jāizveido *ENTSO-E* un *ACER*. Kamēr *ENTSO-E* gatavoja priekšlikumus saistošiem tīkla kodeksiem, *ACER* vienlaikus vadīja brīvprātīgu īstenošanas procesu. Tādējādi, kā to norādīja ERP⁸, daļu ekonomisko ieguvumu no tirgus integrācijas izdevās gūt vēl pirms tīkla kodeksu un vadlīniju pieņemšanas un īstenošanas.

Kad *ENTSO-E* iesniedza savus priekšlikumus tīkla kodeksiem, izrādījās, ka četri no tiem nebija izstrādāti pietiekami detalizēti un pārdomāti, lai tos varētu pieņemt uzreiz. Tika arī uzskatīts, ka tehnisko nosacījumu detalizācijas līmenis būtu pārāk sarežģīts un augsts (piemēram, nosakot detalizētākus ES līmeņa noteikumus, bet arī pielāgojot tos dažādiem ES reģioniem), tāpēc Komisijas regulas nav piemērots veids tik detalizētu noteikumu noteikšanai. Šī iemesla dēļ par efektīvāku alternatīvu tika uzskatīta šādu tehnisko nosacījumu izstrāde, izmantojot elektroenerģijas jomas vadlīnijās paredzētos noteikumus un metodiku, ja to ir apstiprinājušas regulatīvās iestādes. Tādējādi vadlīnijās tieši paredzētie noteikumi varētu jau stāties spēkā un kavēšanās sarežģītāku detalizētu noteikumu izstrādē nekavētu citu noteikumu pieņemšanu. Komisija uzsver, ka noteikumi un metodika, tāpat kā tīkla kodeksi un vadlīnijas, ir saistoši un ka dalībvalstu regulatīvajām iestādēm ir jānodrošina to izpilde tieši tāpat, kā tās nodrošina *ACER* vai pašu pieņemto lēmumu izpildi. Pieeju, kas paredz detalizētāku tehnisko nosacījumu noteikšanai izmantot noteikumus un metodiku, ir apstiprinājis likumdevējs (salīdzinājumam sk. Regulas (ES) 2019/942 un 2019/943).

Veicot ietekmes novērtējumu, Komisija uzskatīja, ka vadlīniju savlaicīga pieņemšana ir būtiska, lai turpinātu esošo valsts elektroenerģijas tirgu integrāciju. Valsts tirgiem ir gan noteiktas kopīgas iezīmes (piemēram, robežcenas noteikšanas metodes izmantošana nākamās dienas tirgos), gan arī individuāla specifika. Vadlīnijas ir veids, kā izveidot patiešām Eiropas mēroga elektroenerģijas tirgu, ņemot vērā faktisko situāciju un balstoties uz *ENTSO-E* un *ACER* paveiktajiem vērienīgajiem sagatavošanās darbiem. No otras puses, censties izstrādāt "ideālu" elektroenerģijas tirgus modeli tikpat kā no nulles nozīmētu ne tikai šo sagatavošanās darbu pārtraukšanu; tas arī apgrūtinātu un novilcinātu īstenošanu, palēninot progresu tirgu integrācijā. Esošais elektroenerģijas tirgus modelis sniedza lietotājiem plašākas izvēles iespējas un gadiem ilgi sekmēja cenas ziņā pieejamas elektroapgādes nodrošināšanu. Taču pašreizējā enerģētiskā krīze tiešām atklāja noteiktas tiesiskā regulējuma nepilnības, un tāpēc Komisija plāno vēlreiz izvērtēt noteiktus ES noteikumus, kuri reglamentē elektroenerģijas vairumtirgus, un 2023. gadā iesniegt priekšlikumu.

2. Tiesiskā regulējuma īstenošana

Pārvaldības sistēmu, kas balsta ES elektroenerģijas tirgu, ieviesa 2009. gadā ar trešo enerģijas iekšējā tirgus tiesību aktu kopumu:

- tika nodalīti pārvades un sadales sistēmu operatori (PSO un SSO). Tas nozīmē, ka elektrotīkla operatoru darbu neietekmē iespējami interešu konflikti, kas veidotos, ja tie vienlaikus būtu arī elektroenerģijas ražotāji vai piegādātāji. PSO sadarbojas Elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklā (*ENTSO-E*)⁹;
- dalībvalsts līmeņa neatkarīgas regulatīvās iestādes enerģētikas jomā, kuru darbību ES līmenī papildina Eiropas Savienības Energo regulatoru sadarbības aģentūra (*ACER*).

ACER prerogatīva pieņemt saistošus lēmumus sadarbībā ar dalībvalstu enerģētikas jomas regulatīvajām iestādēm ir būtiska elektroenerģijas tirgu integrācijai. Politiski sensitīvākos lēmumus direktors nevar pieņemt viens pats; to var izdarīt vienīgi tad, ja lēmumam piekriņ divas trešdaļas no *ACER* Regulatoru valdē pārstāvētajām dalībvalstu regulatīvajām iestādēm. Šādi tiek ierobežots risks, ka *ACER* nespēs pieņemt saistošus lēmumus vien dažu regulatoru pretestības dēļ. Tas ir galvenais

⁸ Sk. apsvērumu 39. un 42. punktu ERP ziņojumā.

⁹ Pārstrādātā Elektroenerģijas regula (ES) 2019/943 vienlaikus ar ES SSO ieviešanu izveidoja līdzīgu struktūru arī SSO sadarbībai.

iemesls līdz šim gūtajiem panākumiem elektroenerģijas tirgu integrācijā. Daudzās citās politikas jomās ES integrācijas pievienoto vērtību jācenšas sasniegt, izmantojot “atvērto koordinācijas metodi”¹⁰, piemēram, ziņošanas prasības un savstarpēju spiedienu. Atšķirībā no tām ES elektroenerģijas tirgus reglamentē visaptverošs ES līmeņa saistošu noteikumu kopums. Šos noteikumus izstrādā ciešā sadarbībā ar dalībvalstu regulatīvajām iestādēm, taču atsevišķas valsts intereses nevar aizstāvēt ar veto tiesībām.

Šī pārvaldības sistēma ir tikusi aprobēta un ar dažām izmaiņām apstiprināta ar pārstrādāto Elektroenerģijas direktīvu (ES) 2019/944, pārstrādāto Elektroenerģijas regulu (ES) 2019/943 un pārstrādāto ACER regulu (ES) 2019/942, kā arī ar turpmākajiem mērķorientētajiem grozījumiem elektroenerģijas jomas vadlīnijās¹¹. Dažas no ieviestajām izmaiņām ir šādas:

- precīzāki noteikumi par dalībvalstu regulatīvo iestāžu tiesībām piemērot sankcijas vai lūgt kompetentu tiesu noteikt šādas sankcijas, kas tādējādi stiprina šo iestāžu pilnvaras panākt ES noteikumu, arī ACER lēmumu, izpildi;
- noteikumi par dalībvalstu regulatīvo iestāžu darbībām izpildes panākšanai, nepieciešamības gadījumā iesaistot ACER, ja ENTSO-E vai citas saskaņā ar ES tiesību aktiem izveidotas struktūras nepilda savus pienākumus;
- tīkla kodeksu un vadlīniju, kā arī vadlīnijās paredzēto noteikumu un metodikas izstrādes procesa racionalizēšana, nosakot, ka ACER ir tiesības un pienākums pārskatīt ENTSO-E iesniegtos priekšlikumus, ja tas ir nepieciešams.

Atbilstīgi ACER regulas (ES) 2019/942 45. panta 1. punktam Komisija, kurai palīdz neatkarīgs ārējais eksperts, līdz 2024. gada 5. jūlijam izvērtē ACER veikumu saistībā ar tās mērķiem, pilnvarām un uzdevumiem. Šajā sakarā Komisija izvērtēs, vai ACER darbība joprojām atbilst tam nolūkam, ar kādu tā tika iekļauta pārvaldības sistēmā integrētu elektroenerģijas tirgu izveidei un darbības nodrošināšanai. Tomēr, veicot šādu izvērtēšanu, rūpīgi jāapsver iespējamā ietekme uz ES noteikumu īstenošanu un izpildes panākšanu, tajā skaitā arī finansiālā ietekme. Patlaban regulatīvās iestādes ievērojami sekmē ACER darbu. Ja darbu, ko to pārstāvji veic četrās ACER darba grupās un 14 uzdevumgrupās, pārņemtu ACER nodarbināts personāls, ACER varētu būt nepieciešami ievērojami papildu cilvēkresursi un finanšu resursi.

3. ACER darbs REMIT īstenošanā

Komisijai ir zināms, ka ACER nepietiek cilvēkresursu un finanšu resursu, lai pildītu savus uzdevumus saskaņā ar REMIT¹². Komisija uz to reaģēja divējādi.

1. Tā izmantoja ACER regulas (ES) 2019/942 32. pantā paredzēto jauno iespēju ieviest maksu par uzdevumiem, ko ACER veic saskaņā ar REMIT. Komisijas 2020. gada 17. decembra Lēmums (ES) 2020/2152 nodrošina ACER ar nepieciešamajiem papildu ieņēmumiem.
2. Komisijas 2021. gada 5. oktobra atzinumam par ACER plānošanas dokumenta projektu 2022.–2024. gadam un par aģentūrai pieejamo finanšu resursu un cilvēkresursu pietiekamību pievienoja tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatu, kas paredz piešķirt ACER 15 papildu štata vietas REMIT īstenošanai. Šīs jaunās štata vietas pakāpeniski ieviesīs līdz 2027. gadam, ņemot vērā to, ka nav viegli atrast personālu ar atbilstošu pieredzi un iesaistīt jaunus darbiniekus ACER komandās, kuras atbild par REMIT īstenošanu.

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/LV/legal-content/glossary/open-method-of-coordination.html>

¹¹ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/280 (2021. gada 22. februāris), ar ko groza Regulas (ES) 2015/1222, (ES) 2016/1719, (ES) 2017/2195 un (ES) 2017/1485 nolūkā tās saskaņot ar Regulu (ES) 2019/943.

¹² Regula (ES) Nr. 1227/2011 (2011. gada 25. oktobris) par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību.

2022. gadā ACER būs pieejami papildu cilvēkresursi, un līdz 2027. gadam tie sasniegs 15 pilnslodzes ekvivalentus¹³. Tomēr, lai atrisinātu ar personāla nepietiekamību saistītās problēmas ar REMIT īstenošanu, ir vajadzīgs laiks, jo ir jāatrod un jāpieņem darbā kvalificēts personāls un, ja nepieciešams, jāapmāca jaunie darbinieki. Tomēr Komisija ir pārliecināta, ka jaunie ieņēmumi no maksu iekasēšanas un 15 papildu štata vietas ļaus ACER pienācīgi pildīt uzdevumus, kas tai ir noteikti REMIT. Komisijas atzinumā paredzēto papildu štata vietu skaitu noteica, pamatojoties uz Komisijas vērtējumu par aģentūras noslogojumu un resursu pietiekamību. Komisija norāda, ka štata vietu palielināšana ir izņēmuma gadījums, ņemot vērā Komisijai izvirzītās prasības par stabilu darbinieku skaitu un stingro politikas nostāju, ka aģentūru budžetu (ES ikgadējo subsīdiju un štatu sarakstā ietvertās amata vietas) var palielināt, vienīgi iesniedzot tiesību akta priekšlikumu par aģentūras pilnvaru pagarināšanu.

Tomēr Komisija uzsver, ka, veicot izmaiņas normatīvajos aktos, kas paredz noteikt ACER papildu uzdevumus un palielināt aģentūras noslogojumu, piemēram, saistībā ar iespējamiem uzlabojumiem REMIT satvarā, lai palielinātu tirgus pārredzamību un uzraudzības spējas, kā arī nodrošinātu iespējamo tirgus ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu efektīvu un rezultatīvu uzraudzību ES, būs pienācīgi jāizvērtē šādas rīcības ietekme uz ACER cilvēkresursiem un finanšu resursiem.

III. KOMISIJAS ATBILDES UZ ERP IETEIKUMIEM

1. ieteikums. Racionalizēt tiesiskā regulējuma īstenošanu

Komisijai būtu:

- (a) **tīkla kodeksu un vadlīniju izstrādes gaitā sistemātiski jāizvērtē izmaksas un ieguvumi, kas saistās ar to turpmāku īstenošanu, pieņemot noteikumus vai metodiku, jo īpaši ņemot vērā administratīvo slogu, ko tas uzliktu ACER, VRI un citām iesaistītajām personām. (Ieviešanas mērķtermiņš: no 2023. gada)**

Komisija piekrīt 1. ieteikuma a) punktam.

- b) **atkārtoti jāizvērtē ES noteikumi, kas reglamentē elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu veidošanu, ņemot vērā pašreizējo enerģētikas krīzi un atjaunīgo energoresursu enerģijas jomas izaugsmi. (Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gads)**

Komisija piekrīt 1. ieteikuma b) punktam.

Ņemot vērā pašreizējās enerģētiskās krīzes laikā novērotās augstās enerģijas cenas, Komisija 2023. gadā plāno mērķtiecīgi pārskatīt galvenos ES noteikumus, kuri attiecas uz elektroenerģijas iekšējo tirgu, lai lietotāji tiktu droši apgādāti ar cenas ziņā pieejamu elektroenerģiju, kas ir iegūta no atjaunīgajiem energoresursiem vai ar mazoglekļa ražošanas metodēm.

- c) **jāizstrādā noteikumi, kas stimulētu pieprasījuma elastīgumu. (Ieviešanas mērķtermiņš: 2025. gads)**

Komisija piekrīt 1. ieteikuma c) punktam.

¹³ Komisijas atzinums (2021. gada 5. oktobris) par ACER plānošanas dokumenta projektu 2022.–2024. gadam un par aģentūrai pieejamo finanšu resursu un cilvēkresursu pietiekamību (COM(2021) 7024 final).

Līdz 2025. gadam tā sagatavos priekšlikumu Komisijas regulai par tīkla kodeksu vai vadlīnijām attiecībā uz pieprasījumu reakciju.

2. ieteikums. Uzlabot tīkla vadlīniju uzraudzības sistēmu

- (a) Komisijai un ACER būtu jāprecizē stratēģija attiecībā uz tīkla kodeksu/vadlīniju īstenošanas un ietekmes uzraudzību un pastāvīgi un konsekventi jāpiemēro tā visās dalībvalstīs. (Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gads)

Komisija piekrīt 2. ieteikuma a) punktam.

ACER regulāri ziņo Komisijai dažādos veidos, tajā skaitā bieži sniedz informāciju, izmantojot regulārus neformālus divpusējus kontaktus darba līmenī. Komisija apsvērs, kā formālāka pieeja varētu sekmēt skaidrību, vienlaikus cenšoties mazināt ar formālāku ziņošanu saistītā papildu noslogojuma ietekmi uz būtisku darbu, kam ir tieša nozīme tīkla kodeksu un vadlīniju īstenošanā.

- b) Komisijai ar ACER atbalstu būtu jāpārskata Pārredzamības platformas un ES enerģētikas datu sistēmas trūkumi un, ja nepieciešams, jāpieņem korektīvi leģislatīvi pasākumi. (Ieviešanas mērķtermiņš: 2025. gads)

Komisija piekrīt 2. ieteikuma b) punktam.

Lai ieviestu izmaiņas Komisijas 2013. gada 14. jūnija regulā (ES) Nr. 543/2013 par datu iesniegšanu un publicēšanu elektroenerģijas tirgos, ir jāpieņem īstenošanas akts saskaņā ar pārbaudes procedūru, un šo procesu var sākt vienīgi pēc pārskatīšanas.

3. ieteikums. Uzlabot ACER veikto vairumtirgu integritātes uzraudzību

(Ieviešanas mērķtermiņš: 2025. gads)

Lai uzlabotu tirgu uzraudzību un novērstu iespējamus tirgus izkropļojumus, ACER pilnībā jāīsteno REMIT regula, piemēram, papildinot REMIT tirgus uzraudzības datu aptvērumu, paplašinot tās uzraudzīto ļaunprātīgas rīcības aptvērumu un veicinot pārrobežu sadarbību izmeklēšanas jomā, izveidojot izmeklēšanas grupas.

Komisija ņem vērā to, ka šis ieteikums ir adresēts ACER.

4. ieteikums. Paātrināt REMIT maksu izmantošanu, lai novērstu trūkumus ACER veiktajā tirgus uzraudzībā

(Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2023. gada beigām)

ACER jāpaātrina no REMIT maksām iegūto papildu finanšu resursu izmantošana, lai novērstu tās REMIT darbību trūkumus (piemēram, saistībā ar novecojušu IT sistēmu, darbinieku trūkumu). ACER jāuzlabo personāla vajadzību uzraudzība dažādos departamentos, pamatojoties uz tās noteiktajām prioritātēm.

Komisija ņem vērā to, ka šis ieteikums ir adresēts ACER.

5. ieteikums. Uzlabot ACER pārvaldību

(Ieviešanas mērķtermiņš: 2025. gads)

Komisijai būtu jāizvērtē un jāierosina ACER pārvaldības uzlabojumi, palielinot neatkarību no VRI un valstu interesēm, kā arī paplašinot izpildes panākšanas pilnvaras un konverģences instrumentus.

Komisija daļēji piekrīt 5. ieteikumam, jo tā nevar apņemt izstrādāt tiesību akta priekšlikumu, kamēr nav pabeigts likumdevējstāžu ieplānotais izvērtējums. Atbilstīgi ACER regulas (ES) 2019/942 45. panta 1. punktam Komisija līdz 2024. gada 5. jūlijam izvērtē ACER veikumu saistībā ar tās mērķiem, pilnvarām un uzdevumiem. Izvērtēšanā sevišķu uzmanību velta tam, vai ir nepieciešams grozīt ACER pilnvaras, un jebkādu šādu grozījumu finansiālajai ietekmei.

6. ieteikums. Uzlabot ACER pārredzamību un pārskatatbildību

(Ieviešanas mērķtermiņš: līdz 2023. gadam)

ACER būtu jāuzlabo sava darba pārredzamība un pārskatatbildība, atvieglojot sabiedrības piekļuvi tās tīmekļa vietnē publiskotajiem dokumentiem un datiem, nodrošinot tās lēmumu un datu pilnīgu un savlaicīgu publicēšanu saskaņā ar juridiskajām prasībām un ieviešot skaidri definētu pārredzamības politiku, kas balstīta uz paraugpraksi.

Komisija ņem vērā to, ka šis ieteikums ir adresēts ACER.

7. ieteikums. Izvērtēt sistēmas nepieciešamību sankciju saskaņotai piemērošanai

(Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gads)

Lai veicinātu atbilstību ES noteikumiem un novērstu regulējuma arbitrāžu, Komisijai būtu:

a) jāizvērtē, vai sankcijas par ES noteikumu pārkāpumiem ir noteiktas tiesību aktos un tiek konsekventi piemērotas visās dalībvalstīs

Komisija daļēji piekrīt 7. ieteikuma a) punktam.

Izpildes panākšanas pasākumi kopumā un jo īpaši sankcijas ir ļoti lielā mērā atkarīgi no valsts administratīvajiem noteikumiem un kultūras. Komisija izvērtēs, vai valstu regulatīvo iestāžu rīcībā ir rīki ES noteikumu izpildes panākšanai, proti, vai tās ir pareizi transponējušas Elektroenerģijas direktīvas (ES) 2019/944 59. panta 3. punkta d) apakšpunktu.

b) ja nepieciešams, jāizstrādā sistēma, paredzot minimālās kopīgās prasības attiecībā uz sankcijām

Komisija daļēji piekrīt 7. ieteikuma b) punktam.

Nav iespējams "izstrādāt sistēmu, paredzot minimālās kopīgās prasības attiecībā uz sankcijām", kas aptvertu visas iespējamās sankcijas, kuras valstu regulatori var noteikt, ņemot vērā to, ka ir tik daudz iespējamu ES enerģijas iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumu, uz kuriem attiecas Elektroenerģijas direktīvas 59. panta 3. punkta d) apakšpunkts. Savukārt attiecībā uz daudz konkrētāko *REMIT* jomu varētu apsvērt iespēju izveidot saskaņotāku sankciju sistēmu.

